

pana' i en fr. ant. 'espècie de capa ampla i baldera d'ús eclesiàstic' (c. 1300-1600) (norm. *cloke* > angl. *cloak*),² sembla ser una antiga comparació del llenguatge conventual (pròpiament 'cosa que branda i tapa el monjo com una campana' [FEW II, 791b, § d; 5 Onions, s. v.], cf. *casulla*): d'ací es prengué el cat. ant. *clotxa* [1432]: «una *clotxa* del dit defunct, de drap scur», doc. de Bna. (BABL x, 278), «no gosen portar *clotxes* ubertes del tot davant, ne --- *clotxes* del tot fesses pel costat», doc. mall. de 1452 (BSAL III, 150a), en alt-aragonès ja inv. de 1426: «una *clocha* de panyo mesclado forrada de penya negra; un capirrot ---», i de 1444 «una *clocheta* viella de panyo mesclado, de dona ---» (BRAE VI, 737; II, 559); també alguna vegada *enclotxa*: «sengles *enclotxes* ab sos capirons de drap de dol» llegat d'un canonge mallorquí a dos preveres, a. 1604 (BSAL v, 137b): el fet d'encaputxar-se amb aqueixos capirons es diria *enclotxarse*, d'on després el prefix estès a *enclotxa*. Per a *clotxa* 'clot', 'closca', etc., que és un altre mot, veg. CLOT; *clotxeta* [1443; JoMartorell].

¹ En les O. C. nota: «el campanario de Vic todaví existe, aunque en su reforma más moderna es del año 1038, en que se construyó la cerca saliente; todaví se conserva una calle con el nombre de *carrer del Cloquer*» (vi, 182). — ² Amb el verb *to cloak* 'tapar, protegir', d'on el derivat abstracte *cloaking*, del qual deu ser manllevat el men. *clòquins* [AlcM] 'espècie d'esclòps que defensen de la humitat'.

Cloquetejar, V. *lloca* - *Clòquins*, V. *clotxa* (CLOQUER) *Cloquiú*, *-ipoll*, V. *lloca*

CLOR, pres del gr. *χλωρός* 'verd clar', 'verd esproguissat'. □ 1.ª doc.: *cloro*, 1839, Lab.

DERIV.: *Clorur* [-uro, 1839, Lab.]; +*clorurat*, *-ada*. *Cloris*, NP, sovint usat en el sentit de 'dona amada' [1839, Lab.]; gr. *Χλωρίς* (pròpiament 'verdeta, tendreta'). *Cloral* [1868, SLitCosta]. *Clorat*. *Clorar* 'tirar a l'aigua substàncies que contenen clor', EdFontserè, *CiFiNat.*, 227. *Clòric*. *Clorit* [1868, o. c.]; *clorita*, *cloritic*. *Cloro-* forma prefixada (DFa.). *Clorós*. *Clorosi*; *cloròtic* [1911].

CPT.: *Clorantia*, amb *ἄνθος* 'flor'. *Clorhidric*, amb el radical d'hidrogen; *clorhidrat*; *hiperclorhidric*, *hiperclorhidria*. *Cloroficals*; *clorofícies*. *Clorofilla*, amb *φύλλον* 'fulla'; *clorofillaci*, *-fillació*, *-fillic*. *Cloroform* [-rmo, 1868, SLitCosta], amb el radical de *fòrmic*; *clorofòrmic*; *cloroformitzar*, *-ització*. *Cloròmetre* [-o, 1868]; *clorometria* (id.). *Cloroplast*. *Cloroplatinat*, *-ínic*.

Cloreta, *clora*, corregir en AlcM aquestes evidents errades per *cloxa*=*clotxa*, *-txeta*.

Clorhidric, *cloris*, *clorit*, *clorita*, *clorofilla*, *cloroform*, *cloroformitzar*, *clorosi*, *cloròtic*, *clorur*, *clorurat*, V. *clor* *Clos*, *closa*, V. *cloure* *Closc*, *closca*, *closcada*, *closcamol*, *closcar*, V. *closca* (CLOVA) Clo-

sell 'clavegueró', V. *cloell* (CLAVEGUERA) *Closir* 'escatainar', V. *cloc* (LLOCA); 'concloure', V. *cloure* *Closquera*, *closqueta*, V. *closca* (CLOVA) *Clossa*, V. *crossa* *Closura*, V. *cloure*

CLOT, mot comú amb l'oc. *clot*, d'origen obscur, probablement pre-romà però no sembla pas que sigui cèltic; tanmateix potser indoeuropeu d'una altra família pre-romana; possiblement un sorotàptic **KLĀD-TON* 'amagatall', 'forat que amaga', cf. prussià ant. *au-klīpts* 'amagat', gr. *κλεπτός* 'furtat', a-al. mj. *hulft* 'buirac', letó *klēpis* 'el contingut del clot de la falda'. □ 1.ª doc.: *clot* i el plural llatinitzant *clotos*, en diversos docs. de fi S. x, en el S. xi, etc.; el femení *clota*, també en uns quants dels x i xi, i ja un cop el 832.

«At ipsa era, ipsos *clotos*» en doc. ross. de 982 (Abadal, *Exalada*, 210); també en el del Ripollès, serra de Mogrony: «in ipsa serra de Puiu Alto et in ipso collo de Coma Anemada, et in ipsa serra de *clotos* vel in ipso collo Pandow», a. 987 (Udina, *Arch. Condal*, p. 466).¹ D'altres, com els citats per Bast.-Bass., es refereixen a un indret precís, on ha quedat després com a NL: 4, des de 980 a un *Clot Lapaçós*, entre Cabra i el Pont d'Armentera, en els anys 980-1194, que van amb la forma catalana pura *clot*; una dotzena des de 995 referents al futur barri del Clot de Barcelona (Clot de Mel o de Ce-mel). També interessa la prime-
rença i repetida aparició de *clota*, del qual ja hi ha un cas (referent al Riu Ferrer, Vallespir) en l'any 832:

³⁰ «vadt ipse terminus per Rigo Ferrario usque ad ipso Palaciolo, et ascendit in pugās et super *clota* Boró et vadit ---» (Marca, *M. Hisp.*, apè. v, col. 769); és quasi el mateix paratge (i fins podria ser el mateix indret) que *ipsa clotta* que veig en un doc. de 967 referent a Montboló (i a Palaldà), en la Col·lecció Moreau; també en docs. penedesencs: «Olerdula --- ad ipsa *Clota*», a. 1021 (*Cart. de St. Cugat II*, p. 129), i en un doc. de Templers, de l'a. 1068, referent a Moja (Miret i S., *TemplH*, p. 37). Sobre *clota*, veg. infra (DERIV.) i la seva data primèria no ens sorprèn pas, tenint en compte la coexistència, des de sempre, de FOSSA amb FOSSUS, de FOVEA (i variants BÒFIA i FOIA, cast. *boya*) amb el nostre mossàrab *Foios* i cast. *boyo*, CAVUS i CAVA/COVA, etc.

⁴⁵ No seria útil d'acumular gaire dades més sobre aquest mot tan conegut i ben documentat pels diccs. històrics. Fem constar que és d'ús més universal, en el nostre domini lingüístic, que altres sinònims importants: s'observa, p. ex., que *sot* ha estat sempre localitzat especialment en el NE. del Princ. i poc ús se n'ha fet en els altres dialectes (desconegut, almenys com a mot de tal sign., en val. i cat. occid.), mentre que *clot* és de pertot, sense excloure'n l'ús popular en aquella zona: per això si OPou els dóna tots dos junts, és (com sol fer) l'un a títol de mot de la seva terra gironina, i l'altre, valencià: «lo sot o *clot* que-s fa per plantar: scrobs» (*TbPu.*, 85). En efecte *clot* el sentim des de la Ribagorçana a Eivissa («hoyo», Pz.-Cabrero), i des del Migjorn valencià fins a la plana rossellonesa i a Cardós i Vall Ferrera. Hi ha algunes